

İçindekiler

Önsöz.....	11
Giriş	
Mantığın Mahiyetine ve Farklı Mantık Sistemlerine	
İlişkin Kavramların Analizi.....	15
Mantık.....	16
Düşünme.....	17
Analiz.....	18
Metot.....	18
Klasik mantık.....	19
Sentez.....	19
Sembolik mantık.....	20
Çok değerli mantık.....	21
İki değerli mantık.....	21
Bulanık mantık.....	22
İnformel mantık.....	23
Salt mantık.....	25
Düz mantık.....	26
Mantıkçılık.....	26
Akl.....	27
Akl ilkeleri.....	28
Çelişmezlik.....	29
Özdeşlik.....	29
Üçüncü şıkkın imkânsızlığı.....	30
Yeter-sebep.....	30
Cihet-i vahde.....	31
Organon.....	32
Tasavvurât.....	32
Tasdikât.....	32
İşagoci.....	33
Kategoriler.....	33
Birinci Analitikler.....	34
Önermeler.....	34
İkinci Analitikler.....	35
Retorik.....	35
Topikler.....	35
Poetika.....	36
Sofistik Çürütmeler.....	36
Mantık karşıtlığı.....	37
İn'ikas-ı edille.....	40

Kavramların ve Terimlerin Analizi	43
Kavram.....	43
Hakikat.....	44
Mahiyet.....	44
İçlem.....	45
Kimlik.....	45
İçlem ile kaplamın ters orantılılığı.....	46
Kaplam.....	46
Lafız.....	47
Terim.....	47
Delalet.....	48
Sözsüz aklı delâlet.....	48
Sözsüz tabii delâlet.....	49
Sözsüz vaz'î delâlet.....	49
Sözlü aklı delâlet.....	50
Sözlü tabii delâlet.....	50
Sözlü vaz'î delâlet.....	50
Mutabakatla delâlet.....	51
Tazammunla delâlet.....	51
İltizamla delâlet.....	52
İsim.....	53
Kelime.....	53
Edat.....	54
Eşit anlamlı terim.....	54
Dereceli anlamdaş terim.....	55
Eş sesli terim.....	55
Ayrıık terim.....	56
Eş anlamlı terim.....	56
Hakiki terim.....	56
Mecâzî terim.....	57
Müstear terim.....	57
Birincisi.....	58
İkincisi.....	58
Menkul terim.....	58
Müteşâbih terim.....	58
Üçüncüsü.....	58
Basit kavram.....	59
Bileşik kavram.....	59
Tekil kavram.....	60
Tikel kavram.....	60
Tümel kavram.....	61
Aklı tümel.....	62
Mantıkî tümel.....	62
Tabii tümel.....	63
Tümel sorunu.....	63
Adcılık.....	64
Gerçekçilik.....	64
Kavramcılık.....	65
Kavram realizmi.....	66
Özsel kavram.....	66
İlintisel kavram.....	67
Somut kavram.....	67
İzafi kavram.....	68
Mutlak kavram.....	68
Soyut kavram.....	68
Açık kavram.....	69
Seçik kavram.....	69
Apaçık kavram.....	70
Belirli kavram.....	70
Belirsiz kavram.....	71
Olumlu kavram.....	71
Olumsuz kavram.....	71
Dağıtılmış (distribütif) kavram.....	72
Genel kavram.....	72
Topluluk ifade eden (kolektif) kavram.....	72
Beş tümel.....	73
Cins.....	74
Cinsin derecelenmesi.....	75
Uzak cins.....	75

Yakın cins.....	75	Tanım.....	90
Tür	76	Eksik tanım.....	91
Hakiki tür.....	77	Tam tanım.....	91
İzafi (görelî) tür	77	Analitik (tahlîli) tanım.....	92
Türün derecelenmesi.....	78	Eksik resm	92
Ayırım	79	Tam resm	92
Yakın ayırım	79	Adsal tanım.....	93
Hassa.....	80	Şartlı (kayıtlı) tanım.....	93
Uzak ayırım.....	80	Gerçek tanım.....	94
İlinti.....	81	Aklı tanım	95
Ayrılabilen ilinti.....	82	Betimleyici (tasviri) tanım.....	95
Ayrılamayan ilinti.....	82	Deneyisel tanım	95
Cevher.....	83	Hatırlatıcı tanım.....	96
Kategori.....	83	İlham verici tanım.....	96
Nitelik.....	83	Tanımda hata.....	97
Görelîlik.....	84	Tanım kuralları	97
Nicelik	84	Devr.....	98
Durum.....	85	Teselsül.....	98
Mekân.....	85	Tanımlanamazlar.....	99
Zaman.....	85	Totoloji.....	99
Etki.....	86	Bölme.....	100
Sahiplik.....	86	Bütünün elemanlarına	
Edilgi.....	87	bölünmesi	101
Tam girişimlilik.....	87	Sınıflandırma.....	101
Ayrıklık.....	88	Tümelin tikellerine bölünmesi..	101
Eksik girişimlilik.....	88	Doğal sınıflandırma.....	102
Eşitlik	88	Yapay (süni) sınıflandırma	102
Kavram kargaşası.....	89	Sınıflandırma kuralları.....	103

Önermelere İlişkin Kavramların Analizi..... 105

Önerme	105	Anlambilim.....	108
Doğruluk	106	Sözdizim	109
Anlamlılık.....	107	Yorumbilim.....	110
Yanlılık.....	107	Yorumlama.....	110
Anlama.....	108	Göstergebilim.....	111

Pragmatik.....	112	Analitik önerme	128
Bağ.....	113	Bilimsel önerme.....	129
Konu	113	Metafizik önerme.....	129
Yüklem.....	113	Sentetik önerme.....	129
Tikel önerme	114	Estetik önerme	130
Tümel önerme.....	114	Tarihsel önerme	130
Olumlu önerme.....	115	Hayali önerme.....	131
Olumsuz önerme.....	115	Mecâzî önerme	131
Tikel olumlu önerme	116	Mantıksal önerme.....	132
Tümel olumlu önerme.....	116	Sübjektif önerme	132
Tümel olumsuz önerme	116	Modalite.....	133
Tikel olumsuz önerme.....	117	Modal önerme.....	133
Belirli önerme.....	118	Zorunlu.....	135
Tabîî önerme.....	118	Mümkün	136
Tekil önerme.....	118	Basit modal önerme	137
Belirsiz önerme	119	Devam	137
Çarpıtılmış önerme	119	Fiil.....	137
Basit önerme.....	120	Zarûriyye-i mutlaka.....	137
Karmaşık önerme.....	120	Dâime-i mutlaka.....	138
Yüklemlî önerme	120	Meşrûta-i âimme.....	138
Bileşgi açık önerme.....	121	Mutlaka-ı âimme	139
Bileşik önerme.....	121	Münteşire-i mutlaka.....	139
Bağlantılı önerme.....	122	Örfiyye-i âimme	139
Ekli önerme.....	122	Vaktiyye-i mutlaka	139
Nedenli önerme.....	122	Bileşik modal önerme.....	140
Görelî önerme	123	Mümkine-i âimme	140
Şartlı önerme	123	Meşrûta-i hâsse.....	141
Art-bileşen.....	124	Örfiyye-i hâsse.....	141
Bitişik şartlı önerme	124	Vaktiyye-i lâ dâime.....	141
Ön-bileşen.....	124	Mutlaka-ı münteşire	142
Ayrık şartlı önerme.....	125	Mutlaka-ı vaktiyye.....	142
Bileşgi gizli önerme	126	Mümkine-i hâsse	142
Özgülü önerme.....	126	Münteşire-i lâ dâime.....	142
Çıkarılmalı önerme.....	127	Vücûdiyye-i lâ dâime.....	142
Karşılaştırmalı önerme	127	Vücûdiyye-i lâ zarûriyye	142
Sınırlandırıcı önerme	127	Hîniyye-i lâ dâime.....	143

Hîniyye-i mutlaka	143	Karşıtlık	145
Hîniyye-i mümkinе	143	Çelişikliğın şartı	146
Mümkinе-i dâime	143	Çelişiklik	146
Mümkinе-i vaktiyye	143	Döndürme	147
Karşı olma	144	Düz döndürme	148
Önermeler arası ilişkiler	144	Ters döndürme	148
Altıklık	145	Döndürmenin şartları	149
Alt karşıtlık	145		

Akıı Yürütmeye İlişkin Kavramların Analizi 151

Akıı yürütme	151	Mod	164
Doğrudan akıı yürütme	152	Şekillerin değeri	164
Dolaylı akıı yürütme	152	Basit kıyas	165
Tümdengelim	153	Kıyasın geçerli sonuç veren modları	165
Analoji	154	Bileşik kıyas	166
Tümevarım	154	Kesin kıyas	166
Kıyas	155	Yüklemli kesin kıyas	166
Kıyas kuralları	156	Eşitlik kıyası	167
Geçerlilik	157	Fıkhî kıyas	167
Büyük öncül	158	Şartlı kesin kıyas	167
Geçersizlik	158	Seçmeli kıyas	168
Öncül	158	Doğrudan seçmeli kıyas	169
Küçük öncül	159	Dolaşık seçmeli kıyas	169
Sonuç	159	Art-bileşeni onaylamama	170
Büyük terim	160	Ön-bileşeni onaylama	170
Küçük terim	160	Zincirleme kıyas	171
Orta terim	160	Hulfi kıyas	172
Birinci şekil	161	İkilem	173
Şekil	161	Düzensiz kıyas	174
İkinci şekil	162	Kanıtlı kıyas	174
Üçüncü şekil	162	Kısaltılmış kıyas	176
Dördüncü şekil	163	Kıyasın değeri	177
Şekillerde indirgeme	163		

İçeriksel Mantığın Temel Kavramlarının Analizi	179
İlim	179
Bedîhî ilim.....	180
Nazârî ilim.....	180
Aksiyom	181
Tasdik.....	181
Aklî tasdik	182
Hissî tasdik.....	182
Tasdik türleri.....	183
Yakîn	183
Evveliyât	184
Yakîniyyât	184
Fitriyyât	185
Müşâhedât.....	185
Dokunma.....	186
Havâss-ı zâhire	186
İşitme.....	186
Koklama.....	186
Tatma	186
Görme.....	187
Havâss-ı bâtîne	187
Mücerrebât	187
Hadsiyât	188
Meşhûrât.....	189
Mütevâtirât.....	189
Müsellemât.....	191
Maznûnât.....	192
Zan.....	192
Makbûlât.....	193
Taklit	193
Hayal.....	194
Muhayyelât.....	194
Şüphe	195
Vehim.....	195
Müşebbihât	196
Vehmiyyât.....	196
Beş sanat.....	197
Burhan	198
Burhan-ı limmî.....	198
Burhan-ı innî	199
Tartışma metodolojisi.....	199
Cedel.....	200
Münâzara	202
Hitabet	203
Şiir.....	204
Cehalet	205
Cehl-i mürekkep.....	205
Mugalata	205
Biçim yanlışı.....	206
Hatalı dışlama	207
Uygun olmayan süreç yanlışı.....	207
İçerik yanlışı	208
Kaynakça	209
Dizin	217